

Balio Sruogos laiškas Valerijai Čiurlionytei, iki 1916-05-17, iš Petrapilio - į Maskvą

Ašarėlės gailėstingos

Ašarėlės gailėstingos

Blęstančias akis sustingdė.

Ašarėlės šaltos, stingios

Dar skaudžiau žaizdas subrinkdė.

Sutemoj drebėjau nykiai -

Aš laidojau, kas tik gimęs.

Išsiilgęs beldžiuos tykiai

In duris žinyno kimias.

Mano maldos šaltos, stingios.

Aš per naktį kaip šešėlis...

Ir žinyčios slėpiningos

Ar priims dar mano gėles?..

Durys kimios... Meldžiu tykiai[:]

- O, atleisk man, Dieve šventas!

Galvos lenkias nykiai, nykiai...

Stingsta rankos... Leidžias, krenta... [1]

- - -

Sesute! Antra diena, kaip tu nuo manęs toli-toli... Antra diena[,] kaip išvažiavau, o rodosi [-] amžius praėjo... Kaip aš gyvensiu, kaip aš pasauly bebūsiu!.. Prie tavęs būdamas, jei kartais ir buvau vienas, tai laukdavau tos valandos, kad tave vėl išvysiu, žinojau[,] kad vėl būsiu su tavimi, vėl bus lengva, vėl užgis žaizdos, vėl atslūgs sielvarta. Dabar vienas esu, vienas esu ir laukti neturiu ko, ir dėties neturiu kur. Ko man belaukti?.. Kur man beeiti?.. Visur esu svetimas, visur esu nesavas, užklydęs... „Serga širdis... Mano širdis labai skauda krūtinej...“ Ką aš dabar padarysiu! Ką padarysiu! Valkiojaus per dieną, kliedėjau per naktį... Bijau bedugnės ir klaikumos... Pavasario džiaugsmas taip vargina, taip slegia skaustančią mano sielą... Niekados nebuvo taip skauda, kaip šiandie... Niekados aš gyvendamas nieko negalvoju, buvau tikras savo jutimams, o dabar prasivėrė tamsios durys ir gyvenimas pastatė savo „?“ Galvoju ir nieko neišgalvoju ir kas valanda vis skaudžiau daros. Petrapilin atvažiavau be reikalo - aš čia visai nereikalingas ir niekas manęs nelaukė.

Užrubežin važiuoti turbūt neprisieis. Komitete [2] dalykai negerai. Piningų visai maža. Kareivijon nori paimti Šilingą [3] ir 10 dar kitų. Visi susinervavę, susierzinę. Apie važiavimą užrubežin Šilingas

tik ranka numoja. Gal kai su savo kareiviavimu nusiramins, gal tai ir kalbės ką nors apie mane. Dabar (17 gegužės) laikysiu vieną kvotimą, tai gali būt rudenį jau galėsiu persikelt Maskvon [4]. – Atsivilko brolienė [5] ir aš nebegaliu daugiau rašyt. Kai paliks sieloj kiek lengviau – tuoj daugiau ir gražiau parašysiu.

Neapleisk manęs. Neužmiršk manęs. Pasimelsk už mane. Bučiuoju, geroji mano Sesyte[.]

Tavo Bol

Šilingui ir Varnui [6] labai patiko vertimas tavo ir patsai veikalas. Sako[,] labai gerai išversta.

Daugiau tau rašysiu jau in Voronežą.

Tavo Bol

KOMENTARAI

- [1] Balio Sruogos eilėraščio „[Ašarėlės gailėstingos]“, neiėjusio į poezijos rinkinius, ankstyvas variantas; vėliausią redakciją ir teksto istoriją žr. in: Balys Sruoga, *Raštai, t. 1: Poezija*, parengė Algis Samulionis, redagavo Donata Linčiuvienė, Vilnius: Alma littera, Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 1996, p. 228, 789. Laiške eilėraštis išbrauktas pieštuku dviem vertikaliomis linijomis, spėtina, kita ranka.
- [2] Lietuvių draugijos nukentėjusiems dėl karo šelpti Centro komitetas.
- [3] Stasys Šilingas (1885–1962), teisininkas, spaudos darbuotojas. Priklausė prie Rusijos vidaus reikalų ministerijos sudarytai Atstovų tarybai lietuvių pabėgėlių reikalams tvarkyti. Buvo Lietuvių draugijos nukentėjusiems dėl karo šelpti Centro Komiteto sekretorius ir faktinis vadovas.
- [4] Po metų Balys Sruoga tapo Maskvos universiteto Istorijos-filologijos fakulteto studentu.
- [5] Tatjana Zavarina-Sruogienė (1889–1979), Balio Sruogos brolio Adolfo Sruogos žmona, su kuria Balys Sruoga nesutarė. Brolienė jo nemėgo, ignoruodavo, palikdavo alkaną, linkėjo bloga (kad jis būtų paimtas į karą).
- [6] Adomas Varnas (1879–1979), tapytojas, grafikas, liaudies meno rinkėjas, fotografas. 1914–1918 m. gyveno Rusijoje. 1916 m. Stasio Šilingo pakviestas į Petrogradą, buvo Lietuvių Centro komiteto Technikų sekcijos, rengdavusios sąmatas, reikalų vedėjas.